

NICOLAE GHEORGHIU

Micuța Amalia
și poveștile
bunicuței Nina

Andreas
PRINT

CUPRINS

Precuvântare	5
O fetiță curioasă	6
Codruț	10
Jucăușul Motănel	13
Albinuța hărnicuța	15
Sfada din ogradă	18
Ariciel țeposul	21
Chiț-Chiț, șoricelul alb	23
Năzbâțiile lui Chiț-Chiț	26
Puturoasa pupăză	28
Rândunica-săgeată	31
Dănuț și vrăjitoarea cea rea	33
Grădinița din grădina zoologică	37
Barza clămpănitoare	40
Șoricuț cel lacom	43
Frumosul fluture rău	46
Harnica furnică mică	49
Greierașul cântăreț	51
Buburuza drăguța	55
Gărgărița stricătoare	57
Coțofana hoată	60
Revolta necuvântătoarelor	62
Liliacul, vânător de noapte	66
Ciocănitorea - cioc de oțel	69
Cioara	72
Stăncuța	73
Corbul	75
Legenda cucului și guguștiucului	76
Cucul	78
Guguștiucul	79
Pițigoii	80
Scatiul	82
Sticletele	84
Canarul	85
Privighetoarea	86
Mierla	89

Graurele	92
Ciocârlia	93
Măcăleandrul	96
Pitulicea	97
Prepețița	99
Turturica	101
Cintezoiul	106
Lăstunul	104
Bufnița	106
Cucuveaua	107
Uliul	108
Eretele	111
Șoimul	112
Păianjenuț	113
Copii buni, copii răi	115

PRECUVÂNTARE

*Dragi fetițe, dragi băieți,
Iată-acum în față-aveți
O frumoasă cărticică,
Dar să știți, nu este mică,
Dimpotrivă, este mare,
Fiindcă necuvântătoare
Sunt descrise, prezentate,
Arătând, pe cât se poate,
Ce fac bine, ce fac rău,
Fiecare-n felul său.
Sunt și întâmplări cu tâlc,
Aflând, să nu tăceți mâlc,
Învățându-le puteți
Ca să fiți mult mai isteți,
Că-s pline de-nvățătură
Despre viață și natură.*

*Le vor citi celor mici
Și părinții și bunici,
Însă cei mai măricei
Și le vor citi chiar ei,
Căci de când pagini străbat
Mintea li s-a luminat.
Iată de ce, dragii mei,
Puneți cartea drept temei,
Căci e lege, de ai carte,
Totodată ai și parte,
Căci doar cartea te învață
Cum să reușești în viață.*

O FETIȚĂ CURIOASĂ

Amalia are aproape patru anișori. Încă din clipa în care se ivise pe lume deschisese larg ochisorii plini de curiozitate. Era pentru prima dată când vedea lumină, ceea ce, după ce stătuse în întuneric atâta vreme, o încântă nespus. Se sperie puțin când văzu o serie de umbre ce se roteau în jurul ei, dar, după ce i se limpeziră ochii, se liniști, căci umbrele aveau chipuri vioase, luminate de nețărnută bucurie, privind-o de parcă o mâncau din ochi, ceea ce o făcu să miște vioi din mânuțe, din piciorușe și din cap, în hazul celor din jur.

Nu a trecut mult și a aflat ce era cu acele umbre. Una, înăltuță, subțirică, cu ochi verzi, năsuc drept și buze purpurii era *mami*. Ea o ținea cel mai mult în brațe, dar se topea de plăcere când o strângea la piept, dându-i să sugă. *Tati* era ceva mai rezervat, căci se purta cu ea de parcă ar fi de sticlă și i-ar fi fost

teamă să nu se spargă. Și mai era o umbră care, la început, i se păru a fi ireală, fiindcă părea învăluită într-o lumină strălucitoare, iar pe chip îi stăruia o blândețe divină, cuce-ritoare, fiind mereu numai zâmbet. Era *bunicuța Nina*.

Dar trecu timpul și se pomeni că o mare parte din el va sta mai mult cu bunicuța, pentru că mama și tata plecau zi de zi la lucru, ea neștiind ce însemna asta. O lămuri bunicuța într-o zi, când o invită să se așeze lângă ea la o masă pe care se afla un fel de geam în ramă. Bunicuța stătea pe scaun în fața geamului și se juca, lovind cu degetul într-o plăcuță cu mai mulți bumbi negri, pătrați, pe care erau felurite linii albe. Bunicuța le zicea la bumbi *taste*, iar la plăcuță *tastatură*. Din când în când punea mâna pe un obiect micuț, de lângă plăcuță. Și, minune! Cum îl mișca, pe sticlă apărea o săgeată, și ea umblătoare. Zise mirată:

– Bunicuțo, cum o faci să se plimbe pe sticlă?

– Nu o fac eu, ci *mausul*, obiectul acesta micuț ce seamănă cu un șoricel. Sticla de care vorbești e nemaipomenită, i se zice *computer*. Ei bine, mausul face ca săgeata să se ducă unde vreau eu, ca, ajunsă acolo, să se transforme într-o liniuță verticală. Apăsând eu pe un bumb, ea se dă în lături, luându-i imediat locul semnul scris pe bumb. Ia, fii atentă!

Amalia își încordă privirea și observă uimită că, îndată ce bunicuța dădea cu degetul într-un bumb, liniuța se dădea la o parte, ivindu-se semnul de pe bumb. Strigă bucuroasă:

– Bunicuțo, ce frumos joc!

Surâzând, ea îi spuse:

– Scumpa mea, nu e un joc, ci un fel de muncă. Pentru că părinții tăi, eu, ca și alții ca noi, muncim să câștigăm bani pentru ca, mai ales tu, să ai tot ce-ți trebuie ca să te faci mare, ca mama, ca tata, ca mine. Nu avem mult timp de joacă. Trebuie să muncim, ca din mâna noastră, din mintea noastră și a altora să iasă ceva folositor pentru ceilalți

– Bunicuțo, de ce e nevoie de cuvinte?

– Of, puîșor, bine că ești curioasă. Oamenii le folosesc în vorbire, pentru că doar cu ajutorul lor se pot înțelege. Dar se bizuiesc pe ele și pentru a scrie, așa cum fac eu.

– Nu pricep, bunico. Cum vine asta?

– Vei afla tu când vei fi mai mare. Acum îți spun doar că a scrie înseamnă a reda prin semne cuvintele care, cum am spus, sunt formate din litere. Cu ajutorul lor, eu scriu diverse povești pentru copii. Povești pe care părinții și bunicii le citesc copiilor înainte de culcare.

– Știu, bunicuțo, cum faci matala și mama cu mine. Păi asta îmi place mult. Ah, ce bine ar fi să pot face și eu povești!

– Poate vei face când vei fi mai mare. Acum, gata, s-a făcut de cină. La masă, apoi la culcare.

– Da' n-o să uiți, bunicuțo.

– Ce să uit?

– Înainte să dorm, să-mi mai spui o poveste.

– Nu uit, puîșor. Și-ți voi spune seara, dar și când va fi timp urât și stăm în casă. Azi afli povestea pe care o scrisei.

CODRUȚ¹

– **C**e îți voi povesti acum s-a întâmplat de mult, tare de mult, într-un sat de munte, unde veni pe lume micuțul Iliuță. Deși, ca în mai peste tot, oamenii o duceau greu, în cumplită sărăcie, fu primit cu bucurie. Ca mezin al familiei, avu parte de dragostea nețărmurită a tuturor. Și el îi iubea, dar cel mai mult ținea la bunic, pentru că bunicul sta mereu cu el, în timp ce ceilalți plecau să trudească pe țarinele boierului, pentru că ei nu aveau pământ.

Când se făcu mai măricel, bunicul îl luă cu el în plimbări tot mai lungi, mai departe de casă. Atunci își desfăta privirea cu minunățiile naturii. Cel mai mult îi plăcea când intrau în pădure, unde se tolăneau în vreo poieniță sau la umbra unui copac, bunicul începând a depăna povești. Știa bunicul o mulțime. Lui îi plăcu mult una despre găște. Se zice că odată, vara, dintr-un dud căzură sumedenie de dude. Fiind tare cald, dudele, răscoapte, dădură în fermentație alcoolică. Din ele, oamenii fac țuică. Un cârd de găște a dat peste dudele căzute. S-au repezit lacome, începând să înfulece de zor. Or, se știe că alcoolul se urcă repede la cap. Iar găștele, cu cap mic, ametițără. Ba una dintre ele se îmbătă în așa hal, că abia se mai ținea pe picioare. Călca rar, se clătina, privea în jur cu

¹ După „Codruț“, Nina Gheorghiu, în „Turnul Babel“, Editura Andreas, București, 2016, p. 79.

ochi buimaci, pentru ca în final să se așeze pe iarbă, cu gâtul întins pe pământ, adormind. Altă dată, primăvara, un sătean, moș Grigore, văzând că se golise damigeana de vișinată, nu avu de lucru și aruncă în ogradă vișinile rămase. S-au repezit la ele găștele. În câteva minute făcură ograda lună. A doua zi, când ieși din casă, moșul rămase ca trăsniț; ograda era plină de găște întinse la pământ. Începu să țipe, să-și cheme baba, sfătuindu-se ce să facă, iar ea, dând din cap a dojană, învinuindu-l pentru pozna făcută, îi zise că trebuia ca măcar penele și puful să le ia. Și se puseră pe jumulit. Dar după două ore de la terminarea jumulitului, ieșind în curte, moșul aproape să leșine; găștele, goale pușcă, caraghioase, se plimbau prin ogradă, gâgâind. Se treziseră din beție!

La un moment dat, bunicul veni cu o carte, zicând că e abecedar, și începu a-l învăța slovele din el. Asta îi plăcu foarte mult și se ținu de învățătură.

Într-o zi, când bunicul depăna o poveste, iar el mușca din mămăliga rece, auziră scâncete într-un tufiș. Se apropiară de el și bunicul dădu la o parte crengile, iar ce văzură îl făcu pe Iliuță să simtă că îl trec fiori reci. Scâncea un cățeluș care se tot mișca lângă o cățea, frământându-i țâțele cu botișorul. Se pare că era mort de foame, iar Iliuță pricepu că nu și-o putea potoli, deoarece cățeaua zăcea sfârtecătă, probabil în urma unei lupte cu vreun lup.

– E mama lui, zise oftând bunicul.

Bunicul rupse mai multe ramuri și acoperi cățeaua. Iliuță luă în brațe cățelușul și porniră către casă. Și pentru că l-au găsit în codru îl botezară *Codruț*.

Codruț crescú repede, ajungând un câine voinic, de toată frumusețea. Continuau să hoinărească prin pădure. Veni însă o zi când bunicul nu mai ieși din casă decât într-o ladă de lemn și dus la cimitir. Lui Iliuță i se îndoi inima de durere, căci îl iubea nespus pe bunic. Trist era și Codruț.

Și, cum se spune, că un necaz nu vine niciodată singur, când Iliuță împlini șase ani, familia, împinsă de nevoi, ca să scape de o gură în plus, îl dădură argat la boier. Așa ajunse el mare păzitor al unui cârd de găște.

Treaba nu-i displicu. Mai ales că Codruț nu se dezlipi de el. Și era bucuros că, ducând găștele zi de zi la păscut, într-un loc la marginea pădurii, unde curgea lin un pârau cli-pocitor, îi era de ajutor, de paza lor ocupându-se mai mult Codruț.

Lipsit de grija găștelor, Iliuță se lungea pe iarbă, stând cu ochii la cerul de un albastru scânteietor și gândurile începeau a o lua razna. Atunci simțea cum îl năpădea dorul după bunic și după poveștile sale de neuitat.

Trecu pe nesimțite vremea. Se duse vara, care îi plăcea nespus, pentru că se așeza la umbră cu cartea în mână, iar din când în când se arunca în apa rece împreună cu Codruț. Veni însă toamna cu ploile ei săcâitoare și vântul tot mai rece ce despuia furios copacii de podoabele lor. Sosi apoi iarna, cu ninsori viforoase, ce făceau nămeți cât casa. Nici chip să se mai iasă la păscut.

Când se ivi primăvara și reluă mersul cu găștele la păscut fu năpădit de sentimente ciudate. Nu-l mai potopea acea bucurie prilejuită de natură, de hoinăreala cu Codruț și, mai ales, se simțea profund umilit de ceea ce făcea, prilej pentru ceilalți copii să râdă de

JUCĂUȘUL MOTĂNEL

- **A** fost odată, ca mai mereu, mare uimire pentru micuța Alina, începutu a povesti bunicuța. Căci i se părea că a avut loc un miracol. Știa bine că Gheruta, pisica ei, se culcase seara singură în culcușul său din coșuleț, dar dimineața o găsi înconjurată de mai mulți piscoiași ce se îmbulzeau la pieptul ei. Uimirea i se împletea cu o nespasă bucurie, pentru că piscoiașii erau micuți-micuți, atât de micuți, că unul încăpea în palma ei, și ea micuță. Cu botișoare trandafirii, erau foarte drăgălași, dar și neajutorați, căci mergeau clătându-se, ca împiedicați, parcă orbește, lovindu-se unul de altul, trecând unii peste alții, dar niciunul nu dădea semne de supărare. Observă însă fetița că făceau așa pentru că aveau ochii închiși și se întristă.

O cuprinse mila și fugi la bunica aproape plângând, dar ea, aflând motivul, se puse pe răs, mângâind-o drăgăstos.

- Of, iubito, așa se nasc piscoii, cu ochii închiși. Dar li se vor deschide repede.

Curioasă, reveni la piscoi și, mare minune: acum aveau toți ochii deschși, ce-i drept puțin cam tulburi. Și stătu Alina multă vreme privind-i. O uimi felul în care se purta cu ei pisica. Îi lingea neconținut, ca și când voia să fie cât mai curați. Iar ei nu se mai mișcau de la pieptul ei, sugând neîncetat, frământându-i țâțele cu lăbuțele, să iasă laptele, iar când unul, negricios, o înțepă cu gheruțele, o făcu să miaune și să-i ardă ușor o labă, astâmpărându-l.

Asta îi stârni o mare curiozitate și alergă iar la bunica, povestindu-i ce văzuse, arătându-și nedumerirea. Bunicuța o mângâie și spuse sfătos:

- Mieunatul este felul de a vorbi al piscoilor. Cercetătorii au constatat că în vocea lor există vreo 16 tipuri diferite de

- Ah, bunicuțo, începe să nu-mi mai placă urșii.
- Nu te grăbi. Pentru că nu toți urșii sunt răi. Acuma gata, la culcare. Noapte bună, Amalia.
- Noapte bună, bunicuțo.

SFADA DIN OGRADĂ

— Cândva, am fost și eu micuță ca tine, Amalia, începu a povesti bunicuța. Și pe mine mă uimea ce vedeam în jurul meu. Nu voi uita ce mi s-a întâmplat într-o vară. Am fost cu bunica la țară, la fratele ei. Trăia într-un mic sat din preajma unui lac, lângă marele fluviu pe care se leagănă țara noastră.

A fost prima și, din păcate, ultima dată când am priceput graiul necuvântătoarelor. Căci avea badea Marin o ogradă plină de necuvântătoare. Auzeai dimineața cântând cocoșul, apoi toată ziua cotcodăcit de găini, măcăit de rațe, cloncănit de cloșcă, clocloul curcanului, mai tot timpul înfoiat, iar spre seară, mugetul vacilor, găgăitul găștelor, sâsăitul găscanului, sforăitul și nechezatul cailor care fuseseră la arat și, peste toate, mai toată ziua, lătratul lui Grivei, care, în lipsa celor plecați pe ogoare, se considera a fi stăpânul ogrăzii.

Seara, când se strângeau toți, începea distracția. Se întorceau de la pășunatul pe izlaz vacile mânate de văcarul satului. Călcau molcom, sătule, cu țățele doldora de lapte, mugind în răstimpuri, dorind parcă să-și anunțe sosirea. De fiecare dată când le vedeam, mă minunam de instinctul lor, de graba în care părăseau cireada în clipa în care simțeau ograda de unde plecaseră.

Dinspre lac veneau apoi în zbor găștele, toate aterizând fără greș în bățatură, găgâind de zor, dând astfel de veste că au sosit. Dar ferească sfântul să-l enerveze cineva pe găscan, căci pe dată își lungea gâtul, sâsâind amenințător.

Ultimii soseau caii, tare obosiți, pentru că trăsăseră toată ziua la plug și cu greu se mai țineau pe picioare.

Și deodată începea sfada. Totul pornea de la comportarea curcanului. El se considera a fi altfel decât toți și se plimba fudul prin ogradă, cloncănind de zor, spre enervarea tuturor, care tânjeau după liniște. Dar pas de te înțelege cu curcanul. Când găscanul sâsâi să facă liniște, se înfoie și mai-mai să dea grămadă peste el. Dar nu avu succes, pentru că găștele se puseră pe găgăit, pe dat amenințător din aripi și curcanul se dădu înapoi, continuând însă să cloncăne cum că el este mai frumos și mai marele din ogradă, iar ceilalți niște nimicuri.

Zarva lor îi supărară rău pe cai, care abia ațipiseră în picioare, cum dorm ei de regulă, și începură să necheze amenințător, să bată nervoși cu copitele în podea

Scuturând din cap, spre a-și aranja mai bine creștele ce le căzuseră pe un ochi, găinile cotcodăciră nervoase, căci se considerau a fi ele cele mai frumoase. Și-apoi, spre deosebire de curcan, care lenevea toată ziua, ele produceau ceva în sprijinul stăpânilor, referindu-se fără îndoială la ouă.

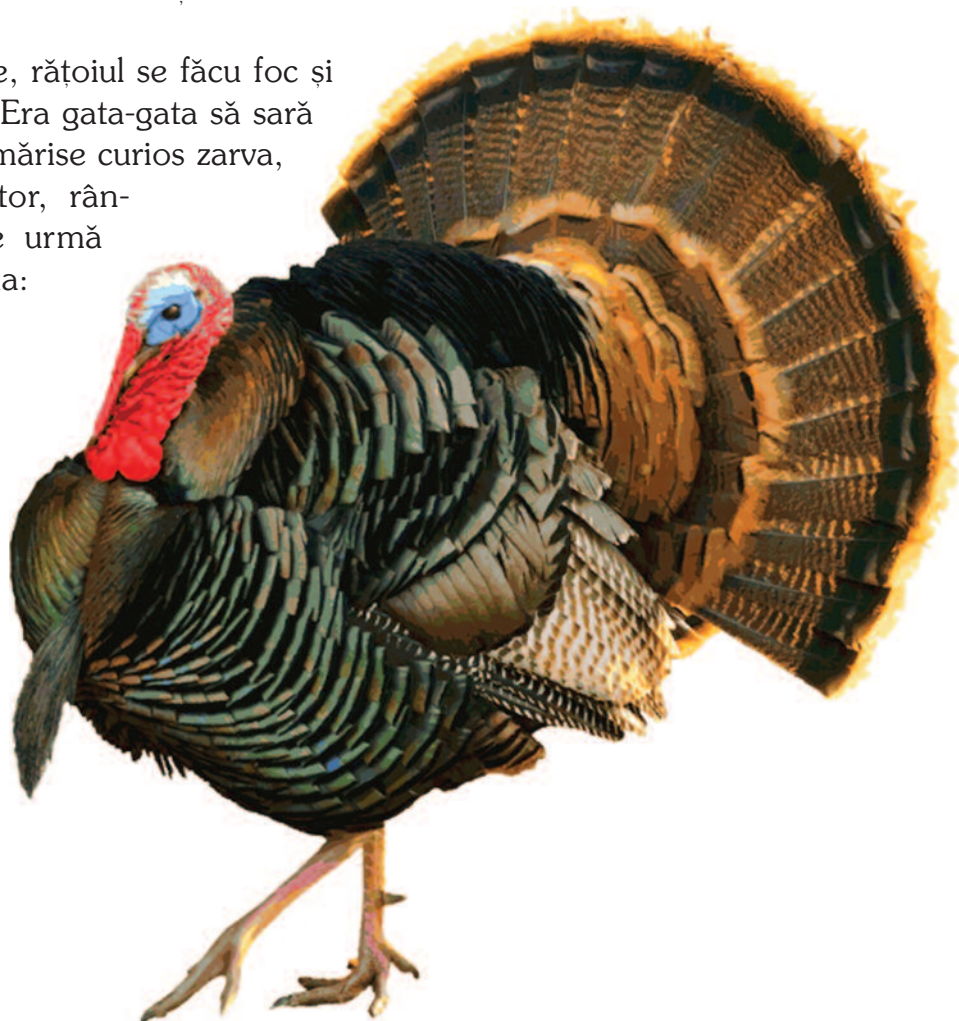
Afirmația lor le scoase din sărite pe rațe, căci și ele ouau, ouă mult mai mari, colorate, mai frumoase decât ale găinilor.

Jignite, găinile își îndreptară un ochi către cer și, văzând că soarele era pe scăpătate, începură să zboare greoaie spre ramurile unui nuc, cotcodăcind de mama focului până ce își găsiră locul, certându-se pe câte o cracă, împingându-se în neștire, unele mai slabe revenind buluc pe pământ.

Curcanul porni și el țanțoș spre coteț, nepăsător față de spusele celorlalți, pentru că nimeni nu era ca el.

Rațelor le tăie pofta de lăudat cocoșul, care, cu zâmbet zeflemitor în cioc, scuturându-și bărbitele, le spuse să se gândească înainte a-și spune o părere, fiindcă circula zvonul că ouăle lor erau cam periculoase, că își târau târtițele pe pământ, ceea ce făcea ca să pătrundă niscaiva germeni răi către ouă și de aceea ele trebuie bine, bine fierte.

La auzul acestor cuvinte, rățoiul se făcu foc și pară și se puse pe măcăit. Era gata-gata să sară la el, dar Grivei, care le urmărise curios zarva, începu să latre amenințător, rânjindu-și colții. Iar ceea ce urmă arătă bunicuța scriind poezia:

ARICIEL, ȚEPOSUL

Timp noros. Afară șuieră năbădâios vântul. Se aud cum picăturile de ploaie bat în geam. Amalia șade culcată pe canapea, cu capul în poala bunicuței, ascultând cu urechile ciulite și ochii plini de curiozitate o nouă poveste, ticluită miraculos de ea.

– Pe vremea tinereții mele, începu a povesti bunicuța, erau și perioade lungi în care nici picătură de ploaie. Și oamenii se rugau cerului să o aducă. Se făceau slujbe la biserică și apăruse chiar un obicei ce mi se părea ciudat. Adică apăsarea pe stradă și adăsta pe rând în fața curților un grup alcătuit îndeosebi din fete țigănci, aproape despuiate, care jucau și cântau, stropite din când în când cu apă, ceea ce chipurile ajuta la apariția ploii. Și noi, copiii, dam buzna văzând și auzind Paparuda:

*Ploaia bate-n foaie,
Foaia se îndoiaie,
Foaia nu se udă,
Paparudă, rudă.*

*Toba șade-n ploaie
Ploaia bate-n tobă,
Cald este sub foaie,
Cald ca după sobă.*

*Plouă doar cu rouă,
Mămăligă nouă,
Mămăligă crudă,
Rudă paparudă.*

*Cum v-am spus eu vouă?
Plouă, uite plouă!
Ploaia bate-n foaie,
Foaia se îndoiaie,
Pornesc ududoaie,
Ape curg șiroaie.*

Firește, zadarnic sperau oamenii, degeaba aruncau bani fetelor, căci ploaia nici chip să apară. Și mai circula un slogan despre actor, zicându-se că e noaptea vesel, iar ziua trist. Cam așa se poate spune și despre Ariciel, o ființă numai țepi, prefăcută uneori într-un fel de minge țepoasă, de ai crede că e cine știe ce bâzdăganie, căci nu i se vede

RÂNDUNICA-SĂGEATĂ

I se spune așa în popor fiindcă zboară precum o săgeată, mai mult razant, aproape de pământ, dar tot așa se urcă la înălțime, începând seara o nouă poveste bunicuță. Și te prinde mirarea de unde are atâta forță, pentru că e micuță, chiar mai mică decât vrabia. Pe vremea copilăriei mele zburau puzderie și prin oraș, în zbor razant pe stradă, dar acum cam rar le vezi în orașe, poate pe la margini, în fostele mahalale, devenite cartiere, îndeosebi în cele în care se mai păstrează parfumul vechilor locuri.

În zbor aduce cu o suveică, pentru că e lunguiată, având aripile lungi, înguste și ascuțite, iar coada bifurcată în două părți foarte lungi. Fruntea îi e brun-roșcată, creștetul și spatele albastru-închis, e roșie în jurul ciocului, aripile și coada sunt negre, pieptul și burtica albe sau ușor cărămizii.

Rândunica are și ea talent de constructor, edificându-și singură cuibul în formă sferică, aducând a jumătate de cupă, pe care îl face sub streșinile caselor, pe pereți, sub balcoane etc. E meșter mare în pregătirea materialului de construcție, care se compune din noroi amestecat cu salivă cleioasă, care întărește zidul, fire de paie, pene sau păr de animale. Ea căptușește interiorul cu pene, puf și fire moi de vegetație.

I se spune și liliac de zi, fiindcă, precum liliacul noaptea, ea vânează ziua insecte din zbor. Este hrana ei de toate zilele și, totodată, a puișorilor ei, cărora le dă de mâncare din cioc, golindu-și pentru ei gușa plinuță.

Este însă și ea migratoare. Apare la noi pe la începutul lui aprilie, când vine la vechiul cuib, pe care și-l reamenajează, deoarece e locul unde va depune 4-5 oușoare albe, pestrițate cu puncte și liniuțe sinuoase întunecate. Va sta pe ele, clocindu-le, vreo două săptămâni, timp în care are mare grijă de ea rândunelul, soțul ei, cu care trăiește însă numai până ce apar puii, cresc și, după circa trei săptămâni, părăsesc cuibul. După aceea rândunica trăiește singură. Dar vine toamna și atunci pleacă spre țările calde.

